

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-74>

УДК 336.1:336.5:364

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

ENSURING FINANCIAL STABILITY FOR STATE SOCIAL GUARANTEES IN THE CONTEXT OF SOCIO-ECONOMIC TRANSFORMATIONS

Козарезенко Людмила Володимирівна
доктор економічних наук, професор,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1349-6805>

Савченко Наталія Григорівна
кандидат економічних наук, доцент,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2972-5024>

Кукурудз Оксана Михайлівна
кандидат економічних наук, доцент,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9158-355X>

Kozarezenko Liudmyla, Savchenko Nataliya, Kukurudz Oksana
State University of Trade and Economics

Стаття присвячена актуальним питанням фінансового забезпечення державних соціальних гарантій в умовах соціально-економічних трансформацій. Проаналізовано динаміку та структуру видатків зведеного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення, пріоритетні напрями фінансування соціальної допомоги населенню, динаміку адресної допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, субсидій на оплату житлово-комунальних послуг та державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям за обсягами фінансування, кількістю отримувачів та розміром виплат. Зроблено висновок, що пріоритетними завданнями фінансової політики у сфері соціального захисту населення України на середньострокову перспективу є адаптація механізмів та інструментарію фінансування системи соціального захисту населення до умов, пов'язаних з воєнним станом і необхідністю наближення соціальних стандартів до вимог ЄС, забезпечення дієвості функціонування існуючої системи соціального захисту населення; поступове наближення до європейського базового соціального стандарту, в тому числі через запровадження механізму безумовного базового доходу.

Ключові слова: фінанси, соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні гарантії, державна соціальна допомога, видатки бюджету.

The article discusses the current issues related to the financial support of state social guarantees in the context of socio-economic transformations. The analysis focused on the dynamics and structure of expenditures in the consolidated budget of Ukraine for social protection and social security. Priority areas included the financing of social assistance for the population, targeted housing assistance for internally displaced persons, subsidies for payment of housing and communal services, as well as state social assistance for low-income families. The analysis covered the amount of funding, the number of recipients, and the amount of payments. It has been determined that the main priorities for financial policy in the area of social protection for the population of Ukraine in the medium term include adapting the mechanisms and tools for financing the social protection system to the conditions resulting from the state of war, aligning social standards with EU requirements, and ensuring the effectiveness of the current social protection system; We need to intensify our efforts to implement the "European

Social Fund+" administration mechanism. This will help us attract additional financing for social protection projects, reducing the financial burden on the state budget and social funds. It will also allow us to introduce European best practices and work towards achieving sustainable development goals; introduction of new projects for active labor market development, business financing tools, and business development grant programs utilizing hired labor; adapting the labor market to accommodate individuals with special physical needs, expanding job opportunities, and enhancing labor conditions and standards will help improve social security for the population in Ukraine; gradual approximation to the European basic social standard, including the introduction of the unconditional basic income mechanism; deepening the integration of social standards to ensure openness, transparency, financial discipline, and responsibility in wage management. This will contribute to increasing the efficiency and effectiveness of the state's fiscal policy, the growth of revenues from the payment of a single contribution to mandatory state social insurance, personal income tax, military levy, a single tax that will positively affect the growth of the financial potential of the state, local budgets, and state trust funds.

Keywords: finance, social protection, social security, social guarantees, state social assistance, budget expenditures.

Постановка проблеми. В лютому 2024 року Кабінет Міністрів України разом з Групою Світового банку, Європейською Комісією та Організацією Об'єднаних Націй опублікували звіт щодо оновленої спільної оцінки збитків і потреб, які виникли внаслідок широкомасштабного вторгнення РФ (Rapid Damage and Needs Assessment, RDNA3). Згідно даних звіту, загальні витрати на відновлення України протягом наступного десятиліття становитимуть 486 мільярдів доларів США, що у 2,8 рази перевищує номінальний ВВП України в 2023 році. Згідно з оновленою оцінкою, лише у 2024 році Україні знадобиться 15,3 мільярда доларів США на критичні проекти відновлення, з фокусом на підтримці приватного сектору, відновлення соціальної інфраструктури та комунальних послуг, сфери енергетики, транспорту та житла. Ключові потреби України на 2024 рік включають відновлення в наступних сферах:

- житло та комунальні послуги – 3,1 мільярди доларів;
- транспорт та логістика – 2,3 мільярди доларів;
- енергетика – 2,7 мільярдів доларів;
- соціальна інфраструктура – 2,4 мільярди доларів;
- промисловість та сфера послуг – 3,6 мільярди доларів;
- кроссекторальні пріоритети – 1,2 мільярди доларів [1].

Дефіцит Державного бюджету України у 2025 році очікується на рівні 19,4% ВВП або 1,546 трлн грн. Покривати його планують переважно із зовнішніх джерел, від партнерів Україна очікує отримати 1,658 трлн грн. Соціальні видатки в бюджеті 2025 року скоротяться на 50 млрд грн до 420,6 млрд грн, більшість коштів, передбачених за цим напрямом, буде спрямовано на дотацію Пенсійному фонду – 280,2 млрд грн. Друга найбільша

стаття соціальних видатків є програмою соціального захисту громадян, які потрапили в складні життєві обставини, на неї планують спрямувати 80,8 млрд грн. Розміри мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму (для працездатних осіб, для осіб, які втратили працездатність) порівняно з 2024 роком не зміняться [2]. Обмеженість державних фінансових ресурсів, зростання податкового навантаження, збільшення кількості людей, що потрапили у складні життєві обставини через втрату житла, роботи, працездатності в умовах воєнного стану поглиблюють системну кризу як у сфері соціального захисту та соціального забезпечення так і в сфері публічних фінансів і зумовлюють необхідність адаптації механізмів та інструментарію фінансування системи соціального захисту населення до умов, пов'язаних з воєнним станом, наближення соціальних стандартів до вимог ЄС, забезпечення дієвості функціонування існуючої системи соціального захисту населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження фінансово-бюджетного забезпечення соціального захисту населення України в умовах воєнного стану представлено у праці Чугунова І. [3], в якості основи розвитку соціального захисту населення державні соціальні стандарти та гарантії в Україні досліджено в праці Смирнової І. [4], аналіз фінансової складової соціального захисту населення України в умовах воєнного стану представлено у праці Козарезенко Л. [5], дослідження бюджетної політики у сфері видатків в координатах соціального розвитку представлено у праці Лисяк Л. [6]. В праці Андріяш В. [7] розкрито взаємозв'язок соціальної відповідальності держави та державної соціальної політики в сфері соціального захисту населення та визначено взаємозв'язок державної соціальної політики та сталого розвитку. Зважаючи на відсутність наукових праць щодо

сучасного стану фінансового забезпечення державних соціальних гарантій в умовах соціально-економічних трансформацій існує потреба подальшого дослідження даної проблематики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження актуальних питань фінансового забезпечення державних соціальних гарантій в умовах соціально-економічних трансформацій, аналіз динаміки та структури видатків зведеного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення, пріоритетних напрямів фінансування соціальної допомоги населенню, динаміки адресної допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, субсидій на оплату житлово-комунальних послуг та державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям за обсягами фінансування, кількістю отримувачів та розміром виплат в умовах воєнного стану, надання пропозицій щодо адаптації механізмів та інструментарію фінансування системи соціального захисту населення до умов, пов'язаних з воєнним станом та забезпечення дієвості функціонування національної системи соціального захисту населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державні соціальні гарантії, відпо-

відно Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [8] це встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, встановлені законами пільги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму. В Україні, в цілому, за період 2010–2023 роки видатки зведеного бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення суттєво зросли у абсолютному значенні – зі 104,5 млрд грн у 2010 році до 529,3 млрд. грн у 2023 році. У 2016 році та 2022 році видатки найбільші суттєво зросли – +82 млрд. грн та +87,9 млрд. грн, відповідно. Зростання абсолютного обсягу видатків зведеного бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення в інші роки становило, в середньому, +20 млрд. грн на рік (рис. 1).

В цілому, частка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у структурі видатків зведеного бюджету найбільше значення мала у 2013 році та 2016 році – 28,7% та 30,6%, відповідно. У 2023 році частка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у структурі видатків зведеного бюджету суттєво знизилася і становила 15%, що є най-

Рис. 1. Динаміка видатків зведеного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення

Джерело: складено авторами на основі [9]

нижчим значенням за період 2010–2023 років. Загалом, негативна динаміка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у структурі видатків зведеного бюджету почала спостерігатися з 2017 року, коли порівняно з 2016 роком видатки зменшилися на 3,9% і продовжувала знижуватися, в середньому, на 3,5% щороку, до 2023 року. У 2021 році спостерігалось найменше значення видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення у ВВП України – 6,7%, у 2022 та 2023 роках даний показник становив близько 8,8 та 8,6%, відповідно. У 2023 році на соціальне забезпечення було спрямовано 469,3 млрд грн або 11,7% сукупних видатків держбюджету. Це на 10,2% або на 43,3 млрд грн більше порівняно з 2022 роком. Зокрема видатки на соціальний захист пенсіонерів виросли на 40,7 млрд грн до 273,6 млрд грн через індексацію пенсій у 2023 році.

Структура видатків зведеного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення представлена на рисунку 2. Найбільшою бюджетною програмою Міністерства соціальної політики України є трансферт із державного бюджету до Пенсійного фонду на фінансування пенсійних програм та покриття дефіциту Пенсійного фонду. В 2023 році ця сума становила 35,2% доходів бюджету Пенсійного фонду. Другими за обсягом є видатки Міністерства соціальної політики України на соціальний захист громадян,

які потрапили у складні життєві обставини (у тому числі ВПО), підтримка малозабезпечених родин (у тому числі житлові субсидії та оплата пільг на житлово-комунальні послуги), соціальний захист дітей та сімей, соціальний захист осіб з інвалідністю.

Незначні обсяги видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення України порівняно з країнами ЄС та помірні обсяги даних видатків на особу, існування значного переліку соціальних пільг та відсутність ефективного механізму адресності їх надання, випадки зловживання при наданні пільг та соціальних виплат призводить до низької ефективності видатків, виконання системою соціального захисту в Україні не всіх покладених на неї завдань. Враховуючи значний обсяг дефіциту Державного бюджету України, в 2023 році, за рахунок міжнародних партнерів 100% профінансовано пенсії, житлові субсидії, надано допомогу дітям і малозабезпеченим сім'ям, особам з інвалідністю та внутрішньо переміщеним особам [10]. Даний факт вимагає необхідності підвищення рівня ефективності даних видатків адже система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні суттєво не впливає на соціально-економічний розвиток, що вимагає не лише перегляду основних існуючих принципів, а й запровадження нових європейських підходів до діяльності в даній сфері.

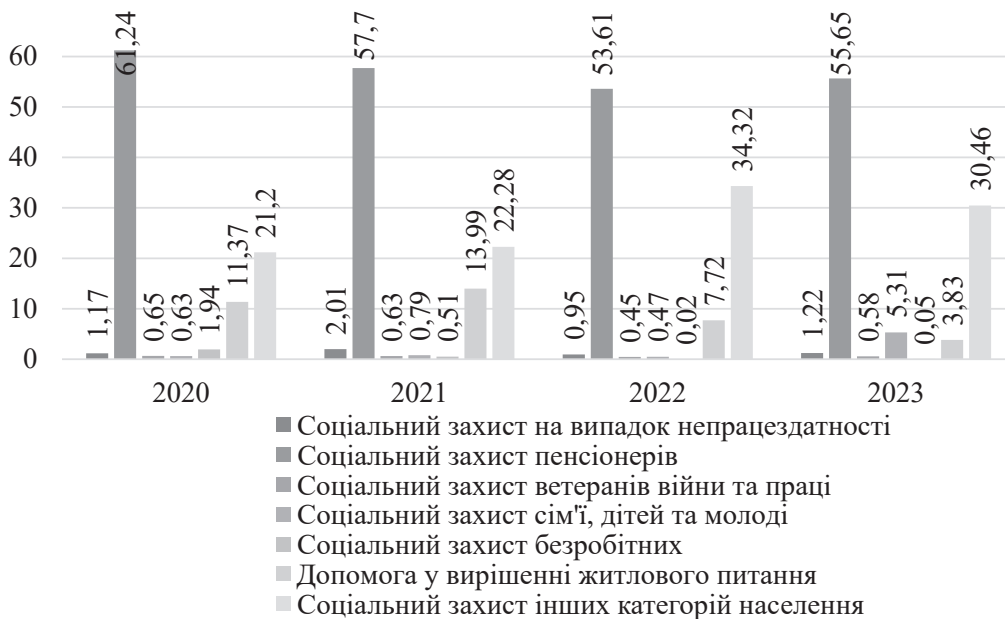

Рис. 2. Структура видатків зведеного бюджету України на соціальний захист та соціальне забезпечення, % загального обсягу видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення

Джерело: складено авторами на основі [9]

Для надання соціальної допомоги населенню у 2024 році Урядом передбачено спрямувати 183 млрд грн, що на 12,2 млрд грн більше видатків державного бюджету порівняно з 2023 роком.

На рисунку 3 представлено найбільші за обсягами видатки на соціальну допомогу населенню в 2021-2024 роках. Для надання соціальної допомоги населенню у 2024 році передбачено спрямувати 183 млрд грн, або на 12,2 млрд грн більше ніж у 2023 році, зокрема:

- 31,5 млрд грн, або +64 % до 2023 р. – на субсидії на оплату житлово-комунальних послуг та придбання твердого палива та скрапленого газу;
- 20,2 млрд грн, або +77 % до 2023 р. – на допомогу малозабезпеченим сім'ям;
- 19,4 млрд грн, або +18 % до 2023 р. – на допомогу дітям з інвалідністю та осіб з інвалідністю з дитинства;
- 17,7 млрд грн, або +61 % до 2023 р. – на пільги на оплату житлово-комунальних послуг та придбання твердого палива та скрапленого газу;
- 4,6 млрд грн, або +44 % до 2023 р. – на допомогу дітям, над якими встановлено опіку чи піклування;

– 2,4 млрд грн, або +49 % до 2023 р. – на допомогу дітям-сиріт та дітям без батьківського піклування;

– 1,9 млрд грн, або +63% до 2023 р. – на допомогу дітям самотнім матерям.

Початок повномасштабного вторгнення й активних бойових дій після 24 лютого 2022 року, запровадження воєнного стану в Україні спричинили масове переміщення – громадяни лишають свої домівки в пошуках безпеки та захисту. Згідно з оцінками Міжнародної організації з міграції (МОМ), фактична чисельність внутрішньо переміщених осіб (ВПО)3 в Україні складає приблизно 3,5 мільйона [12]. З них – 2,5 млн, які перемістилися і не можуть повернутися до своїх домівок (оскільки житло або зруйноване, або знаходиться у зоні активних бойових дій, або на тимчасово окупованій території). Надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам Запроваджено згідно з Порядком надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 332 (зі змінами) [13]. У 2022 році понад 1,55 млн внутрішньо переміщених осіб отримали допомогу на проживання, на виплату якої з держбюджету було виділено 52,8 млрд

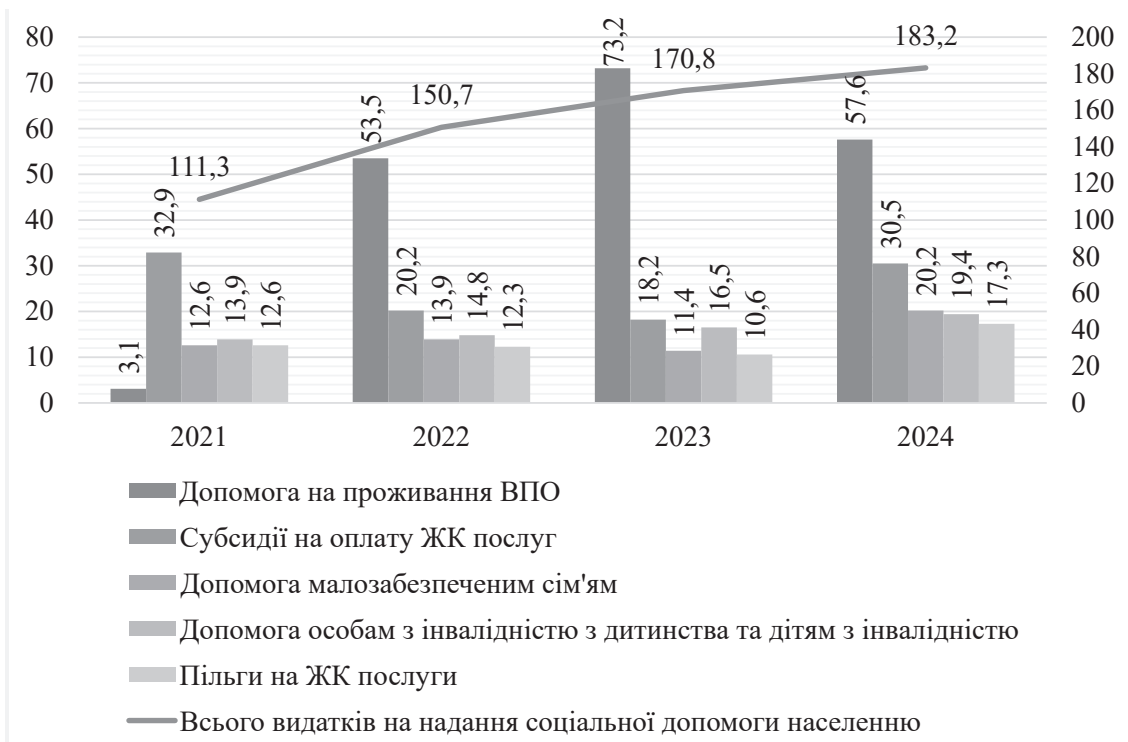

Рис. 3. Пріоритетні напрями фінансування соціальної допомоги населенню в 2021-2024 роках, видатків Державного бюджету України, млрд грн

Джерело: складено авторами на основі [11]

гривень. у 2023 році понад 2.6 млн внутрішньо переміщених осіб отримали допомогу на проживання, на виплату якої з держбюджету було виділено 73,3 млрд грн. В 2024 році на виплату допомоги внутрішньо-переміщеним особам заплановано 56,7 млрд грн для, орієнтовно, 1,94 млн отримувачів (табл. 1).

Житлова субсидія є адресною державною соціальною допомогою людям, які не можуть самостійно платити за житлово-комунальні послуги: оплачувати витрати на управління багатоквартирним будинком, комунальні послуги, придбання скрапленого газу або твердого та рідкого пічного побутового палива. Субсидія надається особам зі складу домогосподарства, якщо вони сплачують за комунальні послуги більше, ніж визначений для них обов'язковий платіж. Платіж розраховується індивідуально для кожного домогосподарства і залежить від середньомісячного сукупного доходу на одну особу. Також мають значення майновий стан домогосподарства і норми споживання. При призначенні субсидії враховуються доходи усіх осіб, які зареєстровані та/або задекларовані у житловому приміщенні. Динаміку субсидій на оплату

житлово-комунальних послуг представлено в таблиці 2.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям є щомісячною допомогою, яка надається малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї. Розмір державної соціальної допомоги визначається як різниця між прожитковим мінімумом для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом [14]. Державна соціальна допомога призначається на 6 місяців з місяця звернення, якщо протягом місяця подано всі необхідні документи. Динаміку державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям в 2021–2024 роках представлено в таблиці 3.

Одним із головних завдань публічних фінансів в частині соціального захисту в Україні є забезпечення власної стійкості. Фінансові ресурси, які розподіляються, повинні узгоджуватися з очікуваними показниками економічного розвитку, демографічними тенденціями та рівнем доходів і витрат населення. При цьому соціальна сфера в Україні повинна відігравати роль автоматичного ста-

Таблиця 1

Динаміка адресної допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам

		2021 (факт)	2022 (факт)	2023 (факт)	2024 (план)
Видатки	млн грн	3039,5	53488,6	73240,8	57647,3
	% до попереднього року	–	+1659,8	+36,9	-21,3
Отримувачі	тис осіб	171,1	1537,1	2602,5	1939
	% до попереднього року	–	+798,4	+69,3	-25,5
Середній розмір виплати	грн	1480,1	2899,9	2345,2	2477,5
	% до попереднього року	–	+95,9	-19,1	+5,6

Джерело: складено авторами на основі [11]

Таблиця 2

Динаміка субсидій на оплату житлово-комунальних послуг

		2021 (факт)	2022 (факт)	2023 (факт)	2024 (план)
Видатки	млн грн	32999,6	20169,9	18223,2	30478
	% до попереднього року	–	-38,9	-9,7	+67,2
Отримувачі	тис осіб	1996,3	1639,6	1134,4	1539,3
	% до попереднього року	–	-17,9	-30,8	+35,7
Середній розмір виплати	грн	1367,9	1169,9	1330	1639,9
	% до попереднього року	–	-14,5	+13,7	+23,3

Джерело: складено авторами на основі [11]

Таблиця 3

Динаміка державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям

		2021 (факт)	2022 (факт)	2023 (факт)	2024 (план)
Видатки	млн грн	12628,4	13879,4	11420,7	20157,2
	% до попереднього року	–	+9,9	-17,7	+76,5
Отримувачі	тис осіб	221,5	216,2	172,8	234,6
	% до попереднього року	–	-2,4	-20,1	+35,8
Середній розмір виплати	грн	4751,1	5349,8	5507	7160,2
	% до попереднього року	–	+12,6	+2,9	+30,0

Джерело: складено авторами на основі [11]

білізатора для системи публічних фінансів за рахунок формування оптимального обсягу видатків бюджету в рамках затверджених соціальних норм і стандартів та забезпечення соціального прогресу, в тому числі за рахунок інвестицій у людський розвиток [5]. Вважаємо актуальним в умовах воєнного стану запропоновані Т. Богдан [15] пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування системи соціального захисту в Україні, а саме:

- збільшення виплат незахищеним верствам населення (ВПО, ветерани, малозабезпечені);

- фінансування допомог, пов'язаних з війною (інвалідам і тим, хто втратив годувальника);

- започаткування програм з надання пільг і виплат військовослужбовцям та їх сім'ям, виплата пенсій ветеранам війни;

- видатки на реабілітацію верств населення, які постраждали від війни (сироти, ВПО, особи з інвалідністю);

- запровадження державних програми, що стимулюватимуть відновлення робочих місць (допомога у зв'язку з переїздом, допомога на облаштування, субсидування зарплат для роботодавців).

Висновки. Пріоритетними завдання фінансової політики у сфері соціального захисту населення України на середньострокову перспективу є адаптація механізмів та інструментарію фінансування системи соціального захисту населення до умов, пов'язаних з воєнним станом і необхідністю наближення соціальних стандартів до вимог ЄС, забезпечення дієвості функціонування існуючої системи

соціального захисту населення; активізація роботи щодо впровадження механізму адміністрування коштів «Європейського соціального фонду +» з огляду на необхідність залучення додаткових джерел фінансування проектів у сфері соціального захисту що дозволить зменшити фінансове навантаження на державний бюджет і державні соціальні фонди а також з метою запровадження європейських практик та досягнення цілей сталого розвитку; запровадження нових активних проектів розвитку ринку праці, інструментів фінансування підприємницької діяльності, грантових програм розвитку бізнесу з використанням найманої праці; адаптація ринку праці до потреб людей з особливими фізичними потребами; розширення ринку праці шляхом створення нових робочих місць та покращення умов та стандартів праці, що сприятиме зростанню рівня соціальної захищеності населення в Україні; поступового наближення до європейського базового соціального стандарту, в тому числі через запровадження механізму безумовного базового доходу; поглиблення інтеграції соціальних стандартів щодо забезпечення відкритості, прозорості, фінансової дисципліни та відповідальності у сфері оплати праці що сприятиме підвищенню ефективності та результативності фіскальної політики держави, зростанню надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, податку на доходи фізичних осіб, військового збору, єдиного податку що позитивно вплине на зростання фінансового потенціалу державного, місцевих бюджетів та державних цільових фондів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Офіційний сайт Світового Банку. Україна. Третя швидка оцінка шкоди та потреб (RDNA3): лютий 2022 рік – грудень 2023 рік. URL: <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/099021324115085807/p1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a>
2. Вінокуров Я. Де Україна братиме і на що витратиме гроші у 2025-му. Аналіз проекту держбюджету. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/09/14/719340/>
3. Чуగుнов І., Макогон В., Тітарчук М., Савченко, Н., Гусаревич, Н., Адаменко І. Фінансово-бюджетне забезпечення соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. № 4 (57). С. 446–456. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptrp.4.57.2024.4432>
4. Смирнова І., Сімакова О., Карлаш Ю. Державні соціальні стандарти та гарантії як основа ефективного розвитку соціального захисту населення в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-155>
5. Козарезенко Л. Фінансова складова соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/3058/3094>.
6. Лисяк Л., Качула С., Абдін А. Бюджетна політика у сфері видатків в координатах соціального розвитку. *Світ фінансів*. 2021. № 4 (65). С. 39–55.
7. Андріяш В. Соціальна відповідальність держави в сфері забезпечення соціального захисту населення в умовах війни в Україні. *Публічне управління та місцеве самоврядування*. 2023. № 2. URL: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/308/275>
8. Офіційний сайт Верховної Ради України. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
9. Open Budget: Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/expenses?Class=program>
10. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. З початку року на соціальні виплати було спрямовано 408 млрд гривень. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-z-pochatku-roku-na-sotsvyplaty-bulo-spryamovano-408-mlrd-hryven>
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Видатки на соціальну допомогу. URL: https://mof.gov.ua/uk/expenditures_on_social_assistance
12. Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні. Загальне опитування населення (раунд 16, квітень 2024 року). URL: https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd1461/files/reports/IOM_UKR_GPS_Internal%20Displacement%20Report_Round%2016_UA_June%202024.pdf
13. Офіційний сайт Верховної Ради України. Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text>
14. Офіційний сайт Верховної Ради України. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям. Закон України від 01.06.2000 № 1768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>
15. Богдан Т. Війна і державні фінанси: скільки потрібно грошей на відновлення і де їх брати. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/3/693382/>

REFERENCES:

1. The official website of the World Bank. Ukraine. Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3): February 2022 – December 2023. Available at: <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/099021324115085807/p1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a>
2. The Economic Truth (2024). Where will Ukraine take and what will it spend money on in 2025. Analysis of the state budget project. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/09/14/719340/>
3. Chuhunov I., Makohon V., Titarchuk M., Savchenko N., Husarevych N., Adamenko I. (2024). Finansovo-budzhетne zabezpechennia sotsialnoho zakhystu naseleennia ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Financial and budgetary provision of social protection of the population of Ukraine in the conditions of martial law]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, no. 4 (57). pp. 446–456. Available at: <https://doi.org/10.55643/fcaptrp.4.57.2024.4432>
4. Smyrnova I., Simakova O., Karlash Yu. (2021). Derzhavni sotsialni standarty ta harantii yak osnova efektyvnoho rozvytku sotsialnoho zakhystu naseleennia v Ukraini [State social standards and guarantees as a basis for the effective development of social protection of the population in Ukraine]. *Economy and society*. no. 34. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-155>

5. Kozarezenko L. (2024) Finansova skladova sotsialnoho zakhystu naselennia Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [The financial component of social protection of the population of Ukraine in the conditions of martial law]. *Efficient economy*. no. 2. Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3058/3094>.
6. Lysiak L., Kachula S., Abdin A. (2021). Biudzhetna polityka u sferi vydatkiv v koordynatakh sotsialnoho rozvytku [Budgetary policy in the field of expenditures in the coordinates of social development]. *Finance World*. no. 4 (65). pp. 39–55.
7. Andriiash V. (2023). Sotsialna vidpovidalnist derzhavy v sferi zabezpechennia sotsialnoho zakhystu naselennia v umovakh viiny v Ukraini [The social responsibility of the state in the sphere of providing social protection of the population in the conditions of war in Ukraine]. *Public administration and local self-government*. no. 2. Available at: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/308/275>
8. The official website of the Parliament of Ukraine (2024). About state social standards and state social guarantees. Law of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
9. Open Budget: Web portal for citizens (2024). State budget expenditures. Available at: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/expenses?Class=program>
10. The official website of The Cabinet of Ministers of Ukraine (2024). Since the beginning of the year, 408 billion hryvnias have been allocated to social payments. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-z-pochatku-roku-na-sotsvyplaty-bulo-spriamovano-408-mlrd-hryven>
11. The official website of the Ministry of Finance of Ukraine. State budget expenditures on social assistance. Available at: https://mof.gov.ua/uk/expenditures_on_social_assistance
12. Internal movement of population in Ukraine Report (2024). Available at: https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbdl1461/files/reports/IOM_UKR_GPS_Internal%20Displacement%20Report_Round%2016_UA_June%202024.pdf
13. The official website of the Parliament of Ukraine (2024). Some issues of payment of housing allowance to internally displaced persons. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text>
14. The official website of the Parliament of Ukraine (2024). About state social assistance to low-income families. Law of Ukraine. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>
15. The Economic Truth (2024). War and public finances: how much money is needed for reconstruction and where to get it. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/3/693382/>